

LBRIS

We know
books

DIEGO FUSARO

GLEBALIZAREA...
sau
NEOIOBĂGIA GLOBALĂ

Traducere din limba italiană de Oana Pughineanu

Prefață de Claudiu Gaiu

Alexandria
Publishing House

Cuprins

Prefață	5
1. Noua ordine mentală	17
Privirea de sus: patronii discursului	17
Corect politic și corupt etic	25
Lupta de clasă culturală.	
A spune lucrurilor pe nume.....	31
<i>Borderless world</i> . Sistemul-lume și unificarea economică a planetei	37
2. Mondializarea inegalității	57
Iobăgie globală și feudalism capitalist	57
Die globalistische Ideologie.	
<i>Marx dincolo de Marx</i>	65
<i>One world</i> . Planul neted al mărfurilor și al patronatului cosmopolit	73
„Globalismul” învingătorilor,	
„iobăgizarea globală” a învinșilor	81
Statul este revoluție. Statalitate și luptă de clasă	89
Delocalizare și imigrare:	
cele două pârgii ale patronatelor	97
<i>Sans frontières</i> . Intruziunea permanentă	105
3. Deznaționalizare: cosmopolitismul liberal.....	131
Uniunea sacră între	
Dreapta Banului și Stânga Moravurilor	131

Globalismus sive natura.....	141
Homo cosmopolitanus.	
Antropologia lui Adam Smith	147
De la internaționalismul socialist la globalismul de piață: noua stângă roz	151
Precum în cer așa și pe pământ.	
Mondialismul ca și credință.....	157
Globalizați-vă! Teologia <i>world economy</i>	161
Post-suveranitate.	
Infinitul rău și universalismul rău.....	167
4. Mizeria globalismului	185
<i>Großraum</i> mondializat și curgerea liberă omnidirecțională.....	185
Revolta elitelor și tranziția post-democratică.....	195
Înlăturarea suveranităților naționale pentru descompunerea democrațiilor	203
A governa pentru piață. Statul liberal	211
Sufletul frumos globalist.	
Despre imposibila democrație mondială.....	219
Jusglobalismul. Le marché fait sa loi.....	229
Mondialismul e un americanism	235
5. Momentul populist:	
reîntoarcerea luptei de clasă de jos în sus	253
Stăpânul demofob și globalist contra Slavului populist și suveranist	253
Filologie vie:	
privirea național-populară a învingșilor	261
„A merge către popor”:	
Gramsci și argumentul populist.....	267
Etica populistă more geometrico demonstrata	275

Populismul suveran: autonomia națională contra deschiderii financiare.....	285
Resocializarea economiei, răsturnarea cosmopolitismului liberal	293
Internaționalismul socialist presupune națiuni independente	301

6. Deglobalizare: pentru un suveranism internaționalist.....	325
A diversifica imaginea lumii	325
<i>Multiversum.</i>	
Bine comun și democrații naționale	329
A face calea întoarsă.	
Popoare suverane. State rezistente.....	337
<i>Patria o muerte:</i>	
rezistențe naționale la globalism	341
Naționalism și globalism, cele două fețe ale turbocapitalismului	345
<i>Conquistadores</i> financiar și universalismul dominării.....	353
Dincolo de naționalism și mondialism	357
<i>Inter nationes:</i> națiuni suverane, democratice și socialiste	365
„A iubi omenirea”: alibiul clasei dominante	369
Cosmopolitismul este un individualism.	
Lecția lui Leopardi	373
„Ca o singură minte”.	
Umanitate plurală care își este scop în sine.	379

„Lupta pentru stăpânirea pământului a intrat acum în faza sa decisivă. Provocarea pământului în fața completei sale dominări e legată de posibilitatea preluării în posesie a unei ultime poziții de control asupra lui, aflate în afara sa. Lupta pentru această poziție se identifică cu reducerea tuturor raporturilor între lucruri la ceea ce este lipsit de distanță și care e obiectul propriu al calculării. Ceea ce înseamnă nimicirea aflării față în față a celor patru colțuri ale lumii, refuzul proximității”.

M. Heidegger, În drumul spre vorbire
[*Unterwegs zur Sprache*]

„Numai în sânul burgheziei se putea naște ideea de a numi frăție universală exploatarea muncitorilor în forma ei cosmopolită. Toate fenomenele distructive pe care le provoacă libera concurență înăuntrul unei țări se repetă în proporție uriașă pe piața mondială”.

K. Marx, *Discurs asupra liber-schimbismului*

1. Noua ordine mentală

„Noi nu trebuie niciodată să acceptăm limbajul inamicilor noștri”.

P.P. Pasolini, *Petrolio*

Privirea de sus: patronii discursului

„(...) omenescul omului și caracterul de lucru al lucrului se dizolvă în valoarea stabilită de piață, care nu se mulțumește să cuprindă – în calitate de piață mondială – întregul pământ, ci care – în calitate de voință de Voință – aduce regula pieței în chiar esența ființei”¹.

M. Heidegger, *La ce bun poezi ?*

Orice luptă culturală se profilează mereu și sub forma unei lupte pentru redefinirea conceptelor și gramaticilor. Orice bătălie e pierdută din start, când hărțile conceptu-

1. Martin Heidegger, *Originea operei de artă*, trad. Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu, Humanitas, București, 1995, p. 270.

ale după care ne orientăm sunt depășite, fără să mai poată cartografia teritoriul între timp mutat sau când folosim hărțile provenite de la inamic.

Chiar cu limitările sale, adesea macroscopice, marxismul a știut în secolul XX, să contureze o „limbă comună” (o κοινή, pentru a folosi venerabilul vocabular grec) a dominațiilor, o gramatică unitară a ostilității motivate. Prin construirea unei contra-hegemonii alternative la cea organică puterii capitalului a propus un lexic împărțit și antagonist față de cel dominant; un lexic capabil nu doar să edifice o altă viziune decât cea existentă, cât și un eventual viitor eliberat, dar și să dezvăluie incoerențele și contradicțiile hărților conceptuale ale inamicului.

Cândva, cele două clase sociale și antagonismul dintre Slav și Stăpân se reflectau, de fapt, în conștiința dominațiilor față de propria lor condiție și față de propriile interese, opuse diametral față de cele ale dominanților. În gramatica *Manuscriselor economico-filosofice*, din 1844, ale lui Marx¹, aceeași muncă ce produce bogăție, bunuri spirituale și palate pentru Stăpân, generează, pentru Slav, suferință, cretinism și mahalale sordide. Perspectiva și interesele celor două clase aflate în conflict nu pot fi armonizate, din moment ce trimit la o conflictualitate irezolvabilă, decât prin predominarea uneia dintre cele două orizonturi culturale.

Societatea în derivă (*société à la dérive*²) a tehnocapitalului este – azi, mai mult ca ieri – asimetrică, scindată conform dihotomiei hegeliene între Sclavul precariat

și Stăpânul Global. Orice tentativă de prezentare a unei viziuni universale, care menține o astfel de ordine, este tocmai pentru asta, ideologică: ascunde conflictul și ireconciliabilul dintre interesele celor oprimați și interesele opresorilor³.

Din acest motiv, gramaticile dominante, prezentând ordinea în vigoare (globalizare, precariat, corporatizarea lumii și a vieții) ca favorabilă interesului general, operează după dinamici ideologice îndatorate justificării interesului particular al unei *power elite* globaliste în defavoarea masei național-populare, precarizată și replebeizată⁴. După cum știa Gramsci⁵, o teorie poate fi, pe bună dreptate, definită ca revoluționară numai atunci când reușește să acționeze ca un element de separare între două câmpuri lipsite de posibilitatea reconcilierii: mai precis, când prezintă un *imago* al lumii ireductibile la cea hegemonică și opusă față de ea. Printre tragediile care traversează epoca care se deschide cu sfârșitul utopiei (Berlin, 9 noiembrie 1989), chiar dacă provizoriu, figurează și eclipsa câmpului plural al teoriilor agonale contrapuse; eclipsă de la care pornește „planul înclinat al capitalului”⁶ fără obstacole, fără rezistențe, fără striatii. După cum am demonstrat în altă parte⁷, Stăpânul global-elitar domină azi la nivel material și cultural, datorită prestațiilor oratorilor săi de referință (clasa intelectuală, clerul jurnalistic și academic, opinioniștii mediatici, pretorienii condiției postmoderne, pedagogii mondialismului nivelator, barzii cosmopolitismului liberal etc.)⁸. Din partea sa, Sclavul național-popular suferă conflictul redefinit ca masacru

pe plan material și cultural: internalizează și acceptă viziunea lumii favorizată de elita mondialistă, ce sanctifică ordinea dominantă și prevede permanenta sclavie a *masei damnate*, compusă din eterogenul bloc al învingșilor globalizării⁹.

În același timp, odată cu *Weltdualismus* s-a stins dualismul perspectivelor și al imaginilor lumii. În locul său s-a constituit ceea ce, pe bună dreptate, a fost definit ca gândire unică politic corectă (și coruptă din punct de vedere etic) și pe care Marcuse o etichetase ca „gândire unidimensională”¹⁰. Este noua ordine mentală care completează noua ordine mondială. Ea coincide, în esența ei, cu producțiile suprastructurii care sanctifică stăpânirea dominanților, delegitimând răscoala dominaților, ba mai mult, îi încurajează pe ultimii să se alăture proiectului care îi vede ca subordonați.

Noua ordine mondială – *global order*¹¹, după cum a fost botezată – produce după chipul și asemănarea sa, o nouă paradigmă mentală care completează suprastructura. Pentru a fi pus în aplicare, mondialismul capitalist necesită nu doar elemente materiale (mașini cu vapori, rețele internet, căi ferate etc.), ci și imateriale (viziuni asupra lumii, ideologii, gramatici, cuvinte interzise etc.)¹².

Aflându-se la voia gândirii unice, lumea comunicării – *information age* tematizată de Castells¹³ – s-a bazat tot mai mult, după 1989, pe uniformizarea termenilor, pe hiper-simplificarea conținuturilor, pe ocolirea complexității și pe azeziunea la dogma corectitudinii politice¹⁴.

În această cheie hermeneutică se explică trecerea de

la „gândirea dominantă” a epocii precedente la „gândirea unică” de după căderea Zidului Berlinului și a divizării lumii după principiul *cuius regio, eius oeconomia*¹. În timpul *Weltdualismus*-ului, înainte de a se impune noua ordine *out of equilibrium*¹⁵, ideile claselor dominante erau, fără dubiu, hegemonice: dar exista spațiu pentru o gândire disidentă și antiadaptativă, care trasa un perimetru spațiului cognitiv contrapus celui hegemonic și capabil să facă să strălucească contradicțiile cosmopieței.

Odată cu implozia socialismului real și cu triumful planetar al capitalismului, ideile dominante au devenit, de fapt, singurele: au saturat imaginarul dominaților, deveniți afazici. Ei și-au pierdut propriul vocabular în stare să facă vizibile contradicțiile pe care le suferă zi de zi. Pierderea limbii este pierderea conștiinței și, deci, a realității¹⁶.

Pe scurt, odată cu Zidul Berlinului s-a ruinat și ideea de politică văzută ca „loc de alegere între modele de societăți posibile”¹⁷. Odată cu căderea socialismului real s-a produs și eclipsa social-democrației¹⁸ în Occident și a disponibilității imaginilor alternative ale realului, fapt care dă dreptate teoriei lui Adorno, conform căreia „paralel cu regresia societății are loc o regresie a gândirii despre societate”¹⁹. Este imposibil să iei cuvântul când nu mai este nimic de spus, adică atunci când ești privat de un

1. [Calc după dictonul latin din perioada Reformei protestante „Cuius region, ejus religio”, aplicat în Sfântul Imperiu roman și semnificând că religia supușilor trebuie să fie cea a suveranului.]

discurs propriu, de o perspectivă proprie și de un orizont propriu de semnificație.

În acest sens, clasa dominantă a învățat lecțiile revoltelor dominațiilor pe parcursul „secolului scurt” și a metabolizat – când dezamorsându-le, când întorcându-le în propriul avantaj – perspectivele lui Marx asupra caracteristicii ideilor dominante și ale lui Gramsci asupra hegemoniei. Tânărul Marx scria că violența materială a societății de clasă trebuie, desigur, să fie doborâtă „de forța materială” (*durch materielle Gewalt*)²⁰, dar că și teoria devine forță materială, dacă se înstăpânește peste mase și asumă o valență hegemonică²¹.

Clasa dominantă, după turnura din 1989, a reușit să facă astfel încât propria teorie ce justifică ordinea global-capitalistă să ia în stăpânire masele: le-a inclus în proiectul său hegemonic, tocmai în timp ce – ironia istoriei – le dezintegrează, pe plan material, mai mult ca niciodată²².

Ordinea lumii, care până în 1989 era duală și divizată ermetic, odată cu căderea Zidului Berlinului, s-a dispus rapid în formă unipolară și unitară²³. Lumii monopolare îi corespunde tot mai marcant o gândire monopolară care o sanctifică pe cea dintâi și, în același timp, sancționează, defăimează, înjunghie și persecută orice tentativă de a gândi altfel²⁴. Urmează, *more geometrico*, dictatura vorbirii unice și a imaginii unice, adică a discursului Stăpânului și a imaginii lumii ca piață planetară în care curg nelimitat mărfuri și persoane devenite marfă.

De-a lungul planului înclinat care conduce de la sfâr-

șitul comunismului istoric de secol XX către prezentul în întregime alienat, s-a instituit noua ordine mondială de clasă planetară a egoismului liberal, care coincide *de facto* cu dominarea capitalului la scara globală, fără a mai fi contestat de inamicul său istoric²⁵.

Aceasta este esența scenariului post-1989, adică al noului imperialism americano-centric al mondialismului piețelor.

Imperialism care, sub acoperirea ideologică umanitară, delegitimează, nu fără a recurge la intervenționismul militar, orice realitate care nu se omogenizează cu el, își găsește în final propria constelație ideologică de referință în universalismul apatrid al capitalismului, în voința de putere a tehnologiei, în valorile iluministe umanitare și în dezordonata ordine a piețelor speculative²⁶.

Pe aceste, baze globalizarea a reușit să se impună drept cadru ideologic de referință pentru clasa globală dominantă. În spațiul său real și simbolic s-a instituit noua dominație a clasei globale (*global class*) hegemonice și a acelei „priviri cosmopolite”²⁷ (*kosmopolitische Blick*) care, în realitate, coincide cu defavorabila universalizare ideologică a perspectivei dominațiilor.

Prin urmare, pornind de la deconstrucția acestei ideologii, trebuie să se pună în mișcare o teorie care aspiră să devină revoluționară în accepțiunea lui Gramsci.

Corect politic și corupt etic

„Tendința capitalului de a se extinde în sferele spiritului și ale opiniei publice a ocupat până și conștiința și inconștientul a ceea ce pe vremuri era a patra stare”.

T.W. Adorno, *Scrieri sociologice*
[*Soziologische Schriften*]

Din 1989, de când Statul hegemonic este doar unul (*id est* monarhia talasocratică a dolarului), se asistă la anihilarea metodică a tot ceea ce, atât la nivel simbolic, cât și real, nu este afîn cu noua ordine de clasă mondializată (de la familie la lumea muncii, de la drepturi la culturi)²⁸.

Acesta corespunde, în logica sa, capitalismului devenit *absolutus*, deoarece s-a realizat prin depășirea oricăror limite²⁹. Folosind termenii hegelieni, „imensa putere a negativului” s-a desfășurat integral, în condiția alienării universale și a pierderii sinelui omenirii, în exterioritatea aruncării inautentice în lume, caracteristică furiei disperției capitaliste³⁰, centrată pe procesul de valorizare infinită, devenită scop în sine, și pe exploatarea de clasă suferită pasiv de Sclavul precarizat³¹.

Suprastructura clasistă hegemonică a evului post-1989 poate, pe drept cuvânt, să se definească prin sintag-